

Gingivitis ¹⁾.

DOOR

JOSEPH CHOMPRET

EERSTE DEEL

Hoofdstuk I.

Klinische studie over de Gingivitiden.

De ontsteking van het tandvleesch heeft een acuut of chronisch verloop, maar in beide gevallen kan men haar ontwikkeling schematisch in drie stadiën verdeelen:

Eenvoudige Infectie;

Suppuratieve Infectie;

Destructieve Infectie.

Elk stadium kan afzonderlijk optreden, hetgeen afhankelijk is van de oorzaak, die de infectie heeft te weeg gebracht, of van de plaats, waar zij zich heeft ontwikkeld. Men kan derhalve alleenstaande vormen waarnemen, die overeenkomen met de volgende drie aandoeningen:

Gingivitis simplex,

Gingivitis purulenta,

Gingivitis gangrenosa.

Hier volgt een korte beschrijving van elk dezer vormen.

¹⁾ Essai sur les gingivites infectieuses par JOSEPH CHOMPRET
Paris, Société d'éditions scientifiques, 4, Rue Antoine Dubois.

No. 1.

GINGIVITIS SIMPLEX.

Deze soort van tandvleeschontsteking is ook onder den naam van erythemateuse en zelfs van catarrhale beschreven.¹⁾

Een lichte stoornis in het algemeen welbevinden, waar men dikwijls geen acht op slaat, kenmerkt het optreden der infectie. Gebrek aan eetlust en zekere droogheid in den mond treden dikwijls zoo sterk op den voorgrond, dat zij de aandacht van den zieke op het tandvleesch vestigen.

Het slijmvlies is reeds rood, heet en min of meer pijnlijk. Spoedig worden de kaakbewegingen en de ademhaling moeielijker en krijgt men vermeerderde speeksel-afscheiding.

Bij een onderzoek van den mond vindt men het tandvleesch gezwollen, week en vochtig. Een intens roode, twee of drie millimeter breede zoom loopt langs den vrijen rand van het tandvleesch en steekt met de donkerroode kleur sterk af bij het overige slijmvlies. Hier en daar ziet men, dicht bij de tanden, het ontstoken slijmvlies door een witachtig huidje bedekt. Dikwijls komt er een zwelling van de regionale lijmphklieren bij.

Deze vorm van gingivitis geneest over het algemeen zeer gemakkelijk en snel; nochtans kan zij in den purulenten vorm overgaan, waarvan wij hier de beschrijving laten volgen.

No. 2.

GINGIVITIS PURULENTA.

Deze variëteit, die gekenmerkt is door meestal oppervlakkige ulceraties, begint over 't algemeen met een koortsachtige toestand, die echter niet constant is.

De patient gevoelt zich onbehagelijk, hij is afgemat, heeft geen eetlust en klaagt over droogte en pijnlijkheid in den mond.

In 't verloop worden de kaakbewegingen bijna onmogelijk,

¹⁾ *Magitot*. Dict.encycl: article „Gencives”. Bontemps. Th Paris 1880.

wat gedeeltelijk komt door de ulceraties op het tandvlesch en gedeeltelijk door de zwelling van de regionale lymphklieren.

De pijnen worden evenwel minder hevig, maar zitten dieper en de patient die eten, spreken noch slapen kan, komt in een toestand van afmatting.

De physische symptomen zijn duidelijker dan bij de gewone gingivitis; het doorschijnend epitheel is opgelicht door een exsudaat, dat eerst sereus is, doch spoedig purulent wordt; het wordt afgestooten en laat dus het gezwollen, ontstoken slijmvlies bloot achter. Deze licht tot bloeding overgaande oppervlakte heeft een intens roode kleur, ten minste, als ze niet bedekt is door een soort van vuil beslag, waarin men voedselresten vindt, vermengd met excretie- en secretie-producten van den mond en voornamelijk van tandsteen. Juist onder deze min of meer dikke laag vormen zich de oppervlakkige ulceraties, die, dikwijls scherp omschreven, zich niet alleen uitbreiden over het overige tandvlesch, maar ook over de binnenvlakte van den mond en de lippen.

Er is dan een zeer hevige speekselvloed met een sterken foetor; de sub-maxillaire lymphklieren zijn gezwollen en pijnlijk.

Bij een doeltreffende behandeling kan deze ulceratus-suppuratieve vorm na verloop van 8—14 dagen genezen, tenzij ze chronisch wordt of gangreneus.

No. 3.

GINGIVITIS GANGRENOSA.

De gangreneuse vorm van gingivitis kan op de lichtste van de beschreven vormen volgen, maar meestal treedt ze bij de patienten plotseling op gedurende het verloop of in het reconvalescentie-stadium van algemeen verzwakkende ziekten.¹⁾

De algemeene toestand verergert dan: hoofdpijn, misselijk-

¹⁾ *Laboulbène*. France méd. 1878 - *Magitot* Dict: encycl. — *Godéliër* Gaz. des hôp. 1861.

heid, algemeene zwakte, duizeligheid. Er treden bloedingen van het tandvleesch op en de patienten hebben last van vermeerderden speekselvloed en worden spoedig gewaar, dat hun pijnlijk tandvleesch gezwollen, week en korrelig is langs den tandhals. Op deze plaats vormt zich een dikke laag tandsteen en epitheel-detritus. Dit is het eerste stadium van de aandoening, namelijk het fungeuse stadium.

Weldra komt aan den vrijen rand van het tandvleesch een grijsachtig wit beslag, dat pseudo-membraneus is; daaronder vindt men ulceraties, die in diepte en uitgebreidheid toenemen, dikwijls herhaalde bloedingen veroorzaken en altijd de tanden losmaken, ja, ze dikwijls geheel doen uitvallen. Dit is het ulcereuse stadium.

De aandoening gaat intusschen verwoestend voort, de oorspronkelijk donkerroode kleur van het slijmvlies wordt vaal; zwartachtige stukjes rot weefsel laten los en ontblooten de alveole. Het proces kan zich in alle richtingen uitbreiden en zulke verwoestingen in het organisme te weeg brengen, dat zij den dood ten gevolge hebben.

De functioneele stoornissen zijn evenzeer toegenomen. Er is volkomen gebrek aan eetlust; slapeloosheid; de patient heeft zooveel pijn dat hij eten noch spreken kan; de foetor ex ore neemt met den speekselvloed toe. De patient krijgt diarrhee, de pols wordt zwak en frequent; er treedt dyspnoe op gevolgd door een comateusen toestand, waarin de zieke sterft.

Snelle en doelmatige hulp kan sommige lijdens aan gangreneuse gingivitis redden, maar de genezing is zeer zeldzaam, wanneer eenmaal de ernstige symptomen van auto-intoxicatie zijn opgetreden.

Behalve deze variëteiten van gingivitis kunnen er tusschenvormen voorkomen, zooals b. v. de Gingivitis fungosa-vegetans en de Gingivitis hypertrophica ¹⁾ met verdikking van het slijm-

¹⁾ *Magilot.* Dict, encycl. „Gencives”.

vlies, 't geen chronische vormen zijn, die zich zelden uitbreiden.

Ten slotte moeten wij nog de ulcero-membraneuze vorm vermelden, die zoo merkwaardig is wegens zijn besmettelijkheid. ²⁾

Hoofdstuk II.

Klinische studie over de soorten van Gingivitiden.

Wij zullen ons hier uitsluitend bepalen tot de studie der gingivitiden, terwijl wij de stomatitiden en de pyorrhoea alveolaris slechts als complicaties zullen aanvoeren. Vooraf zij gezegd, dat deze aandoeningen de gingivitiden kunnen vooraf gaan, ja, zelfs veroorzaken.

De soorten van gingivitiden zijn zeer talrijk, gemakshalve zullen wij ze verdeelen naar de oorzaken van haar ontstaan en wel:

- Toxische Gingivitis.
- Infectueuse Gingivitis.
- Trophische Gingivitis.

§ I.

TOXISCHE GINGIVITIS.

(Ontsteking van het tandvleesch door vergiftiging.)

No. I.

Kwik.

De gingivitis, die ontstaat door dat de patient een grootere of kleinere hoeveelheid kwik, onder welken vorm ook, heeft gebruikt, kondigt zich aan door stoornissen in het algemeen wel-

¹⁾ Bergeron Dict. encycl. „Stomatiete.“